

TAG UG/Uwch

975/51

MATHEMATEG C3
Mathemateg Bur

P.M. DYDD MERCHER, 9 Mehefin 2010

1½ awr

DEUNYDDIAU YCHWANEGOL

Yn ogystal â'r papur arholiad hwn, bydd angen:

- llyfr ateb 12 tudalen;
- Llyfryn Fformiwlâu;
- cyfrifiannell.

CYFARWYDDIADAU I YMGEISWYR

Atebwch **bob** cwestiwn.

Rhaid dangos gwaith cyfrifo digonol er mwyn egluro'r dull **mathemategol** sy'n cael ei ddefnyddio.

GWYBODAETH I YMGEISWYR

Mae nifer y marciau wedi'i nodi mewn cromfachau ar ddiwedd pob cwestiwn neu ran o gwestiwn.

Cofiwch fod angen Cymraeg da a chyflwyniad trefnus yn eich atebion.

1. Defnyddiwch Reol Simpson gyda phum mesuryn i ddarganfod bras werth ar gyfer

$$\int_0^{0.8} \frac{1}{1+e^{2x}} dx.$$

Dangoswch eich gwaith cyfrifo a rhowch eich ateb yn gywir i bedwar lle degol. [4]

2. (a) Trwy ddefnyddio gwrthenghraifft, dangoswch fod y gosodiad

$$\cos\theta + \cos 4\theta \equiv \cos 2\theta + \cos 3\theta$$

yn anghywir. [2]

- (b) Darganfyddwch holl werthoedd θ yn yr amrediad $0^\circ \leq \theta \leq 360^\circ$ sy'n bodloni

$$2 \tan^2 \theta = \sec \theta + 8. [6]$$

3. (a) O wybod bod

$$y^4 + 4x^2y = 3x^3 - 5x,$$

darganfyddwch fynegiad ar gyfer $\frac{dy}{dx}$ yn nhermau x ac y . [4]

- (b) O wybod bod $x = 4t + \cos 2t$, $y = \sin 3t$, dangoswch fod $\frac{dy}{dx} = \frac{1}{\sqrt{2}}$ pan fydd $t = \frac{\pi}{12}$. [5]

4. Dangoswch fod i'r hafaliad

$$4x^3 - 2x - 5 = 0$$

wreiddyn α rhwng 1 a 2.

Mae'n bosibl defnyddio'r berthynas gylchol

$$x_{n+1} = \left(\frac{2x_n + 5}{4} \right)^{\frac{1}{3}},$$

gydag $x_0 = 1.2$, i ddarganfod α . Darganfyddwch a chofnodwch werthoedd x_1, x_2, x_3, x_4 . Ysgrifennwch werth x_4 yn gywir i bum lle degol a phrofwch mai'r gwerth hwn yw gwerth α yn gywir i bum lle degol. [7]

5. (a) Differwch **bob un** o'r canlynol mewn perthynas ag x , gan symleiddio eich ateb pan fo hyn yn bosibl.

(i) $(7 + 2x)^{13}$ (ii) $\sin^{-1} 5x$ (iii) $x^3 e^{4x}$ [7]

- (b) Trwy yn gyntaf ysgrifennu $\tan x = \frac{\sin x}{\cos x}$, dangoswch fod

$$\frac{d}{dx}(\tan x) = \sec^2 x. \quad [3]$$

6. (a) Darganfyddwch

(i) $\int \sqrt{7x-9} \, dx$,   (ii) $\int e^{\frac{x}{6}} \, dx$,   (iii) $\int \frac{4}{5x-1} \, dx$.   [6]

(b) Enrhifwch $\int_2^4 \frac{8}{(3x-4)^3} \, dx$.   [4]

7. (a) Datrysych yr anhafaledd $|3x + 1| \leq 5$.   [3]

- (b) Mae'r ffwythiant f wedi'i ddiffinio gan $f(x) = |x|$.

(i) Brasluniwch graff $y = f(x)$.

- (ii) Ar wahanol set o echelinau, brasluniwch graff $y = f(x - 3) + 2$. Ar eich braslun, nodwch gyfesurynnau'r pwynt ar y graff lle mae gwerth y cyfesuryn-y leiaf a chyfesurynnau'r pwynt lle mae'r graff yn croesi'r echelin-y.   [4]

8. Mae'r ffwythiant g wedi'i ddiffinio gan $g(x) = 3 \ln(4x^2 + 9) + 2x - 7$.

(a) Dangoswch fod $g'(x) = \frac{2(2x+3)^2}{4x^2+9}$.   [3]

- (b) (i) Dangoswch mai un pwynt arhosol sydd gan graff $y = g(x)$.

(ii) Darganfyddwch natur y pwynt arhosol hwn.   [4]

TROWCH DROSODD

9. Mae gan y ffwythiant f barth $[1, \infty)$ ac mae wedi'i ddiffinio gan

$$f(x) = \ln(3x - 2) + 5.$$

(a) Darganfyddwch fynegiad ar gyfer $f^{-1}(x)$. [4]

(b) Nodwch barth f^{-1} . [1]

10. Mae gan y ffwythiannau f a g barthau $[-3, \infty)$ a $(-\infty, \infty)$ yn ôl eu trefn ac maent wedi'u diffinio gan

$$f(x) = \sqrt{x+4},$$

$$g(x) = 2x^2 - 3.$$

(a) Ysgrifennwch amrediad f ac amrediad g . [2]

(b) Darganfyddwch fynegiad ar gyfer $gf(x)$. Symleiddiwch eich ateb. [2]

(c) Datrysych yr hafaliad $fg(x) = 17$. [4]